

การพัฒนามาตรฐานและตัวบ่งชี้ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนสำหรับการประกันคุณภาพภายในระดับกลุ่มสาระการเรียนรู้ของโรงเรียนคาทอลิก

DEVELOPMENT OF THE STANDARDS AND INDICATORS IN TEACHING AND LEARNING PROCESS FOR INTERNAL QUALITY ASSURANCE AT THE LEARNING AREAS OF CATHOLIC SCHOOLS

ผู้วิจัย	นันทา หงวนตต์ ¹	Nantha Nguantad
กรรมการควบคุม	พล.ร.ต.หญิง ดร. สุภัทรา เอื้อวงศ์ ² ดร. คมศร วงษ์รักษา ³	
Advisor Committee	R.A.dm. Dr. Supathra Urwongse WRTN Dr. Komsorn Wongrugsas	

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนา มาตรฐานและตัวบ่งชี้ด้านกระบวนการจัดการเรียน การสอนสำหรับการประกันคุณภาพภายในระดับกลุ่ม สาระการเรียนรู้ของโรงเรียนคาทอลิก วิธีดำเนินการ วิจัยประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 สร้าง มาตรฐานและตัวบ่งชี้ โดยศึกษาหลักการ แนวคิดและ ทฤษฎีจากเอกสาร ตำรา บทความและงานวิจัยที่ เกี่ยวข้อง ขั้นตอนที่ 2 พัฒนาและตรวจสอบมาตรฐาน และตัวบ่งชี้และขั้นตอนที่ 3 ตรวจสอบคุณภาพ ความตรง ความชัดเจนและความเหมาะสม ผลการวิจัย พบว่ามาตรฐานและตัวบ่งชี้ด้านกระบวนการจัดการ เรียนการสอนเพื่อการประกันคุณภาพภายในระดับกลุ่ม สาระการเรียนรู้ของโรงเรียนคาทอลิก ที่ผ่านเกณฑ์มี จำนวน 6 มาตรฐาน 27 ตัวบ่งชี้ ดังนี้

มาตรฐานที่ 1 หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ ส่งเสริมความสามารถของผู้เรียนและเหมาะสมตรงตาม ความต้องการของท้องถิ่น ประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้ได้แก่

หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สามารถยืดหยุ่นได้เพื่อให้ เหมาะสมกับผู้เรียน หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ พัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะ คุณลักษณะและสมรรถนะที่ สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ สามารถนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมสอดคล้องตรงตาม ความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่นและสุดท้าย หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สอดคล้องอัตลักษณ์ของ โรงเรียนคาทอลิก **มาตรฐานที่ 2** การจัดการเรียนการ สอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญประกอบด้วย 5 ตัวบ่งชี้ ได้แก่การจัดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย เพื่อพัฒนาผู้เรียน การกำหนดวัตถุประสงค์ของการ เรียนรู้ครอบคลุมทั้งความรู้ทักษะกระบวนการ คุณลักษณะอันพึงประสงค์และสมรรถนะของผู้เรียน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการทั้งด้าน วิชาการ คุณธรรม สุขภาพอนามัยและการทำงาน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยการบูรณาการ เชื่อมโยงการเรียนรู้ระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้เกี่ยวกับ

¹ นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสยาม

² อาจารย์ประจำสาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม

³ รองผู้อำนวยการสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) สมศ.

อัตลักษณ์ของโรงเรียนคาทอลิกและสุดท้ายการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงตามศักยภาพของผู้เรียน

มาตรฐานที่ 3 การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ การใช้สื่อ/แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างหลากหลาย การใช้สื่อ/แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เหมาะสมกับเนื้อหาสาระและกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อที่หาง่าย ทันสมัยและสอดคล้องกับเนื้อหาสาระและสุดท้ายการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบผลิตสื่อใช้สื่อและแสดงความคิดเห็นหลังจากการใช้สื่อ

มาตรฐานที่ 4 การวัดผลและประเมินผลประกอบด้วย 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ การวัดและประเมินผลตามสภาพจริงด้วยเครื่องมือที่เหมาะสมและวิธีการที่หลากหลาย การกำหนดรูปแบบการวัดผลและประเมินผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และสุดท้ายการกำกับ ติดตามให้ครูนำผลการประเมินมาเป็นข้อมูลในการให้ความช่วยเหลือและพัฒนาผู้เรียน

มาตรฐานที่ 5 การจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดีมีความสุขและเป็นคนเก่ง ประกอบด้วย 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ การจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดีมีคุณธรรมและจริยธรรม การจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนที่มีความสุขสามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ในสังคมและสุดท้ายการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนเก่งที่มีความรู้ความสามารถ

มาตรฐานที่ 6 เอกลักษณ์การสอนของกลุ่มสาระการเรียนรู้ประกอบด้วย 8 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ เอกลักษณ์การสอนตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เอกลักษณ์การสอนตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ เอกลักษณ์การสอนตามกลุ่มสาระการเรียนรู้การศึกษาศาสตร์ เอกลักษณ์การสอนตามกลุ่มสาระ

การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เอกลักษณ์การสอนตามกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เอกลักษณ์การสอนตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะและสุดท้ายเอกลักษณ์การสอนตามกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

คำสำคัญ : การพัฒนามาตรฐานและตัวบ่งชี้, การประกันคุณภาพภายใน, กลุ่มสาระการเรียนรู้, โรงเรียนคาทอลิก

ABSTRACT

The purpose of this research was to develop standards and indicators in teaching and learning process for internal quality assurance at the learning areas of Catholic schools. The research procedures consisted of three stages as follows:

The first stage was to identify and construct the standards and indicators by reviewing and synthesizing academic articles in development of standards and indicators in teaching and learning process for internal quality assurance at the learning areas of Catholic schools. The second stage was to develop and examine the standards and indicators. The last stage was to assess the quality and feasibility of the standards and indicators. Our main goals of the standards and indicators are to be clear, valid, and practical to use.

The research results shows that the standards and indicators in teaching and learning process for internal quality assurance at

the learning area of Catholic schools comprised 6 standards 27 indicators as followed;

Standard 1: Curriculum of learning area, which facilitated students' learning ability in order to meet local needs, comprised 4 indicators as followed; 1) Curriculum of learning area can be flexible to suit the learner, 2)Curriculum of learning area develop students to have the skills, performance in accordance with the core curriculum for basic education, 3) Curriculum of learning area can be adapted to conform to the needs of students and local communities, 4) Curriculum of learning area incorporating the identity of the Catholic school.

Standard 2: Student-based in teaching and learning comprised 5 indicators as followed; 1) Varieties of teaching and learning activities to develop learners, 2) Setting the learning objectives based on students' capacity and potential, 3)Teaching and learning activities should integrate the aspects of academic, morality, health and practical use, 4)Teaching activities that integrate identities of the Catholic school, 5)Teaching and learning activities for students to apply principles and knowledge to real-life applications.

Standard 3: Media and learning resources comprised 4 indicators as followed; 1) Media/ learning resources and local wisdom, 2) Media/ learning resources and traditional knowledge which accommodate teaching styles, activities, and learning materials, 3)The materials are easy

to find, modern and compatible with the contents, 4) Allow students to participate in the design, production, media, media and commenting on the media.

Standard 4: Measurement and evaluation comprised 3 indicators as followed; 1) Measurement and evaluation should be conducted with suitable tools and versatile methods, 2)Define the measurement and evaluation in accordance with the purpose of learning, 3) Monitoring and evaluation for teachers to provide assistance and information to students.

Standard 5: Educational development, emotional and social intelligence by encouraging students to participate in school activities comprised 3 indicators as followed; 1) Activities to promote and develop students to equip with ethics, morality and integrity, 2) Activities to promote and develop students to fit their society and be able to live with happiness, 3) Activities to promote and develop students to equip with professional knowledge.

Standard 6: Unique style of teaching comprised 8 indicators as followed; 1) Unique teaching of Thai Languages learning area, 2) Unique teaching of Foreign Languages learning area, 3) Unique teaching of Mathematics learning area, 4) Unique teaching of Science learning area, 5)Unique teaching of Social studies, Religion and Culture learning area, 6) Unique teaching of Physical Education learning area, 7) Unique teaching of Arts learning area, 8)

Unique teaching of Occupations and Technology learning area.

Keywords : The development of standards and indicators, Internal quality assurance, Learning area, Catholic schools

บทนำ

การศึกษานับเป็นปัจจัยพื้นฐานและเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรมจริยธรรม เพื่อให้สามารถประพฤติปฏิบัติตนและประกอบอาชีพการงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสมตลอดจนเป็นกระบวนการในการพัฒนาตนเอง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553: ออนไลน์) ดังนั้นแต่ละประเทศจึงจำเป็นต้องพัฒนาพลเมืองของตนให้มีศักยภาพในการแข่งขันโดยใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือ ประเทศไทยเป็นหนึ่งในหลายประเทศที่ต้องการพัฒนาพลเมืองเพื่อเตรียมสังคมไทยเข้าสู่โลกยุคใหม่ จากการศึกษาพบว่าประเทศไทยเป็น 1 ใน 3 กลุ่มแรกของประเทศที่ได้ลงทุนทางด้านการศึกษามากที่สุดแต่คุณภาพกลับตรงกันข้าม จนทำให้เกิดการเรียกร้องอย่างมากที่จะทำให้การจัดการศึกษามีคุณภาพ (ยงยุทธ วงศ์ภิรมย์ศานติ์, 2551 : 11-18) นอกจากนี้ยังพบหลักฐานที่สะท้อนให้เห็นอย่างต่อเนื่องถึงคุณภาพการศึกษาที่ตกต่ำทั้งที่เป็นผลจากการประเมินโดยองค์กรภายในประเทศ เช่นจากรายงานของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 2 (พ.ศ. 2552-2561) พบว่า การจัดการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเด็กไทยมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ 50 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2553: ออนไลน์) รายงานผลการประเมิน

คุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานรอบ 2 (พ.ศ. 2549-2553) พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กไทยในหลายระดับชั้นไม่ผ่านเกณฑ์ โดยพบว่ามีสถานศึกษาระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาที่มีคุณภาพดีเพียงร้อยละ 49.49 (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2553 : ออนไลน์) ผลการศึกษาของธนาคารโลก (The World Bank) พบว่าเด็กไทยมีความรู้ความสามารถอยู่ในอันดับที่ 51 จากทั้งหมด 57 ประเทศทั่วโลก (มนตรี จุฬาววัฒนทล, 2555 : ออนไลน์) นอกจากนี้คุณภาพของโรงเรียนในประเทศไทยยังมีความแปรปรวนที่มีค่าสูงถึงร้อยละ 37 ต่างจากประเทศฟินแลนด์ที่มีความแปรปรวนระหว่างโรงเรียนต่ำกว่าร้อยละ 5 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าโรงเรียนของประเทศฟินแลนด์มีคุณภาพต่างกันไม่มาก (สำนักข่าวแห่งชาติ กรมประชาสัมพันธ์, 2553: ออนไลน์) จากข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่าการจัดการศึกษาของไทยในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานยังไม่มีคุณภาพและไม่ได้มาตรฐานเพียงพอ ส่งผลให้นักการศึกษานักวิชาการและองค์กรต่างๆ ได้พยายามช่วยกันหาทางออกในการพัฒนาให้การจัดการศึกษาของประเทศไทยมีคุณภาพสูงขึ้นจนนำไปสู่การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) โดยเฉพาะประเด็นของการพัฒนาคุณภาพครูและแหล่งเรียนรู้ เพื่อช่วยพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552:13-32)

การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการกำหนดทิศทางเพื่อให้การจัดการศึกษามีมาตรฐานตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวดที่ 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษาและ

มาตรา 49 ให้มีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ทำหน้าที่พัฒนาเกณฑ์วิธีการประเมินคุณภาพภายนอกและทำการประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545 : 28-29) โดยทำการประเมินในทุกๆ 5 ปี ที่ผ่านมามีพบว่าสถานศึกษาทุกแห่งดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาอยู่แล้วแต่ทำไปเป็นครั้งคราวไม่เป็นระบบต่อเนื่อง รวมทั้งแนวทางในการประเมินคุณภาพภายนอกของสมศ. รอบที่ 3 (พ.ศ. 2554-2558) มุ่งเน้นที่กระบวนการได้แก่คุณภาพครู การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผล การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและการประกันคุณภาพภายใน ฯลฯ ถึงร้อยละ 25 จากการประเมินทั้งระบบ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2555:42-43) โดยผลที่เน้นส่วนใหญ่ต้องเกิดมาจากการจัดการเรียนการสอนในระดับกลุ่มสาระการเรียนรู้

กลุ่มโรงเรียนเอกชนคาทอลิกที่มีประวัติในการจัดการศึกษามาเป็นเวลานานจนเป็นที่ยอมรับของผู้ปกครองและชุมชน ตระหนักดีว่าการจัดการศึกษาจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จะต้องตอบสนองตามนโยบายของภาครัฐและให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาในระดับกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่จะทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพซึ่งการพัฒนามาตรฐานและตัวบ่งชี้ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อการประกันคุณภาพภายในระดับกลุ่มสาระการเรียนรู้จำเป็นต้องได้รับการศึกษาและพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพราะเป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับนำไปสู่การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนามาตรฐานและตัวบ่งชี้ด้านกระบวนการจัดการเรียนการ

สอนสำหรับการประกันคุณภาพภายในระดับกลุ่มสาระการเรียนรู้ของโรงเรียนคาทอลิก

ความสำคัญของการวิจัย

มาตรฐานและตัวบ่งชี้ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อการประกันคุณภาพภายในระดับกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระซึ่งเป็นประโยชน์สำหรับครูและผู้บริหารของโรงเรียนคาทอลิกและโรงเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทั่วไป เพื่อให้เป็นแนวทางในการวางแผน ปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพตามบริบทของโรงเรียน

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยนักวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผล นักวิชาการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน นักวิชาการด้านการประกันคุณภาพในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ผู้บริหาร หัวหน้าฝ่าย หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้และครูผู้สอนในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระของโรงเรียนคาทอลิกเฉพาะที่จัดการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจากโรงเรียนทั้งในกรุงเทพมหานคร ภาคเหนือ ภาคใต้ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคตะวันออก จำนวน 2,498 คน การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดยแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 : การสร้างมาตรฐานและตัวบ่งชี้

ดำเนินการโดยร่างมาตรฐานและตัวบ่งชี้จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีจากเอกสาร ตำรา บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปสอบถามความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ได้มาจากวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยการสัมภาษณ์

แบบมีโครงสร้าง นำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อสร้างเป็นมาตรฐานและตัวบ่งชี้ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อการประกันคุณภาพภายในระดับกลุ่มสาระการเรียนรู้ของโรงเรียนคาทอลิก ได้จำนวน 6 มาตรฐาน 27 ตัวบ่งชี้

ขั้นตอนที่ 2 : การพัฒนาและตรวจสอบมาตรฐานและตัวบ่งชี้ โดยนำมาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 มาทำการพัฒนาตรวจสอบโดยดำเนินการดังนี้

1. ตรวจสอบความสอดคล้องของมาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 โดยสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและผู้บริหารจำนวน 6 คน ซึ่งได้มาจากวิธีการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) กำหนดเกณฑ์การคัดเลือกมาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป

2. ตรวจสอบยืนยันความเหมาะสมของมาตรฐานและตัวบ่งชี้ จากผู้ปฏิบัติและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจำนวน 121 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) จากโรงเรียนคาทอลิกขนาดใหญ่ของแต่ละภาคจำนวน 11 โรงเรียนทั่วประเทศ ซึ่งได้มาจากการเลือกตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) โดยใช้แบบสอบถามปลายปิด (close-ended-form) ชนิดมาตรวัดประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) สอบถามความเหมาะสมของมาตรฐานและตัวบ่งชี้ โดยกำหนดเกณฑ์การคัดเลือกมาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป

3. การประเมินตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ โดยการสนทนาแบบกลุ่ม (Focus Group discussion technique) กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) แล้วนำข้อมูลที่ได้จากการสังเกต สัมภาษณ์และจดบันทึกมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data Analysis)

ขั้นตอนที่ 3 : การตรวจสอบคุณภาพความตรง ความชัดเจนและความเหมาะสมของมาตรฐานและตัวบ่งชี้ ดำเนินการโดยนำมาตรฐานและตัวบ่งชี้จากขั้นตอนที่ 2 ไปทดลองใช้ (Tryout) ที่โรงเรียนเซนต์คาทาลีนคอนเวนต์ แล้วสอบถามความเห็นจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นหัวหน้าฝ่าย หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระและครูผู้สอนทั้ง 8 กลุ่มสาระจำนวน 30 คน ที่ได้มาจากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) เพื่อตรวจสอบความตรง ความชัดเจนและความเหมาะสมในการนำไปปฏิบัติ

สรุปผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยทำให้ได้มาตรฐานและตัวบ่งชี้ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน (Teaching and learning process) ที่ผ่านเกณฑ์ประกอบด้วย 6 มาตรฐาน 27 ตัวบ่งชี้ โดยการใช้แบบสอบถามความเหมาะสมของมาตรฐานและตัวบ่งชี้ (questionnaires) พบว่าผู้ปฏิบัติและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจำนวน 121 คนแสดงความเห็นว่ามาตรฐานและตัวบ่งชี้ มีความเหมาะสมตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป (ระดับมากถึงมากที่สุด) และจากขั้นตอนที่ 3 พบว่าผลการตรวจสอบคุณภาพความตรง ความชัดเจนและความเหมาะสมในการนำไปปฏิบัติที่ได้จากการสอบถามความคิดเห็นหลังการทดลองใช้มาตรฐานและตัวบ่งชี้ของผู้บริหารจำนวน 1 คน หัวหน้าฝ่ายจำนวน 7 คน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้จำนวน 8 คนและครูผู้สอนทั้ง 8 กลุ่มสาระจำนวน 14 คน รวมทั้งหมด 30 คน ปรากฏค่าดัชนีความสอดคล้องแยกตามรายมาตรฐาน ตั้งแต่ 0.97 ขึ้นไป (ระดับสูง) ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 : ตารางแสดงค่าดัชนีความสอดคล้องระดับคุณภาพ

มาตรฐานที่ 1: หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ส่งเสริมความสามารถของผู้เรียนและเหมาะสมตรงตามความต้องการของท้องถิ่น

ตัวบ่งชี้	ค่าดัชนีความสอดคล้อง ระดับคุณภาพ		
	ความ ตรง	ความ ชัดเจน	ความ เหมาะสม
ตัวบ่งชี้ที่ 1.1 หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สามารถยืดหยุ่นได้เพื่อให้เหมาะสมกับผู้เรียน	1.00	0.99	1.00
ตัวบ่งชี้ที่ 1.2 หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้พัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะคุณลักษณะและสมรรถนะที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	1.00	0.99	0.98
ตัวบ่งชี้ที่ 1.3 หลักสูตรกลุ่มสาระเหมาะสมสอดคล้องตรงตามความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น	1.00	1.00	1.00
ตัวบ่งชี้ที่ 1.4 หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สอดคล้องอัตลักษณ์ของโรงเรียนคาทอลิก	1.00	1.00	1.00

มาตรฐานที่ 2: การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ตัวบ่งชี้	ค่าดัชนีความสอดคล้อง ระดับคุณภาพ		
	ความ ตรง	ความ ชัดเจน	ความ เหมาะสม
ตัวบ่งชี้ที่ 2.1 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลายเพื่อพัฒนาผู้เรียน	1.00	1.00	1.00
ตัวบ่งชี้ที่ 2.2 การกำหนดวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ครอบคลุมทั้งความรู้ ทักษะ กระบวนการ คุณลักษณะอันพึงประสงค์และสมรรถนะของผู้เรียน	1.00	1.00	1.00
ตัวบ่งชี้ที่ 2.3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการทั้งด้านวิชาการ คุณธรรม สุขภาพอนามัยและการทำงาน	0.98	0.97	0.98
ตัวบ่งชี้ที่ 2.4 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยการบูรณาการเชื่อมโยงการเรียนรู้ระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้เกี่ยวกับอัตลักษณ์ของโรงเรียนคาทอลิก	1.00	1.00	0.97
ตัวบ่งชี้ที่ 2.5 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง	1.00	0.98	0.99

มาตรฐานที่ 3: การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้

ตัวบ่งชี้	ค่าดัชนีความสอดคล้อง ระดับคุณภาพ		
	ความ ตรง	ความ ชัดเจน	ความ เหมาะสม
ตัวบ่งชี้ที่ 3.1 การใช้สื่อ/แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างหลากหลาย	1.00	0.97	1.00
ตัวบ่งชี้ที่ 3.2 การใช้สื่อ/แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เหมาะสมกับเนื้อหาสาระ และกิจกรรมการเรียนการสอน	0.98	0.98	1.00
ตัวบ่งชี้ที่ 3.3 การใช้สื่อที่หาง่ายทันสมัยและสอดคล้องกับเนื้อหาสาระ	1.00	1.00	1.00
ตัวบ่งชี้ที่ 3.4 การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบผลิตสื่อ ใช้สื่อและ แสดงความคิดเห็นหลังการใช้สื่อ	1.00	1.00	1.00

มาตรฐานที่ 4: การวัดผลและประเมินผล

ตัวบ่งชี้	ค่าดัชนีความสอดคล้อง ระดับคุณภาพ		
	ความ ตรง	ความ ชัดเจน	ความ เหมาะสม
ตัวบ่งชี้ที่ 4.1 การวัดและประเมินผลตามสภาพจริงด้วยเครื่องมือที่เหมาะสมและวิธีการ ที่หลากหลาย	1.00	1.00	1.00
ตัวบ่งชี้ที่ 4.2 การกำหนดรูปแบบการวัดผลและประเมินผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การ เรียนรู้	0.98	0.98	0.99
ตัวบ่งชี้ที่ 4.3 การกำกับ ติดตามให้ครูนำผลการประเมินมาเป็นข้อมูลในการให้ความ ช่วยเหลือและพัฒนาผู้เรียน	1.00	1.00	1.00

มาตรฐานที่ 5: การจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีความสุขและเป็นคนเก่ง

ตัวบ่งชี้	ค่าดัชนีความสอดคล้อง ระดับคุณภาพ		
	ความ ตรง	ความ ชัดเจน	ความ เหมาะสม
ตัวบ่งชี้ที่ 5.1 การจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีคุณธรรมและ จริยธรรม	1.00	1.00	1.00
ตัวบ่งชี้ที่ 5.2 การจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนที่มีความสุขสามารถ ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้	1.00	1.00	1.00
ตัวบ่งชี้ที่ 5.3 การจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนเก่งที่มีความรู้ ความสามารถ	1.00	1.00	1.00

มาตรฐานที่ 6: เอกลักษณะการสอนของกลุ่มสาระการเรียนรู้

ตัวบ่งชี้	ค่าดัชนีความสอดคล้อง ระดับคุณภาพ		
	ความ ตรง	ความ ชัดเจน	ความ เหมาะสม
ตัวบ่งชี้ที่ 6.1 เอกลักษณะการสอนตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย	1.00	1.00	1.00
ตัวบ่งชี้ที่ 6.2 เอกลักษณะการสอนตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ	1.00	1.00	1.00
ตัวบ่งชี้ที่ 6.3 เอกลักษณะการสอนตามกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์	1.00	1.00	1.00
ตัวบ่งชี้ที่ 6.4 เอกลักษณะการสอนตามกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์	1.00	1.00	1.00
ตัวบ่งชี้ที่ 6.5 เอกลักษณะการสอนตามกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและ วัฒนธรรม	1.00	1.00	1.00
ตัวบ่งชี้ที่ 6.6 เอกลักษณะการสอนตามกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา	1.00	1.00	1.00
ตัวบ่งชี้ที่ 6.7 เอกลักษณะการสอนตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ	1.00	1.00	1.00
ตัวบ่งชี้ที่ 6.8 เอกลักษณะการสอนตามกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี	1.00	1.00	1.00

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยเรื่องการพัฒนามาตรฐานและตัวบ่งชี้ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อการประกันคุณภาพภายในระดับกลุ่มสาระการเรียนรู้ของโรงเรียนคาทอลิก มีประเด็นที่สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

ความคิดเห็นที่มีต่อมาตรฐานและตัวบ่งชี้ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน (Teaching and learning process) พบว่าให้ความสำคัญกับ **มาตรฐานที่ 5:** การจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีความสุขและเป็นคนเก่ง เพราะมีค่าเฉลี่ยของความเหมาะสมสูงสุด ($\bar{X}=4.65$, S.D.=0.41) ซึ่งสอดคล้องกับสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2551:3) ที่กำหนดไว้ในจุดหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เกี่ยวกับการมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุขรวมทั้งมีศักยภาพเพื่อสนองตอบตามความต้องการของสังคมในปัจจุบันและสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545:2) ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 หมวด 1 มาตรา 6 ที่กล่าวไว้ว่าการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

มาตรฐานที่มีค่าเฉลี่ยของความเหมาะสมรองลงมาเป็นอันดับที่สองคือ **มาตรฐานที่ 6:** เอกลักษณะการสอนตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ($\bar{X}= 4.63$, S.D.= 0.39) เนื่องจากวิธีการจัดการเรียนการสอนของครูเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน การที่ครูจะจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพและเกิดสัมฤทธิ์ผลต่อผู้เรียนนั้น ครูจะต้องมีองค์ความรู้ที่จำเป็นและสามารถใช้วิธีการหรือเทคนิคในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสมกับธรรมชาติของวิชา

และเนื้อหาสาระซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรฯ แสงคำ (2550 : ออนไลน์) ที่กล่าวว่าครูจะต้องมีความสามารถในการนำความรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาและสถานการณ์ที่เป็นอยู่ในชั้นเรียน หากครูไม่สามารถนำความรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสมก็จะส่งผลให้เกิดกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ไม่สอดคล้องกับการเรียนรู้ของผู้เรียน และก่อให้เกิดผลเสียต่อผู้เรียนในที่สุด

มาตรฐานที่มีค่าเฉลี่ยของความเหมาะสมรองลงมาเป็นอันดับที่สามคือ **มาตรฐานที่ 1:** หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ส่งเสริมความสามารถของผู้เรียนและเหมาะสมตรงตามความต้องการของท้องถิ่น ($\bar{X}= 4.60$, S.D.=0.41) จากการขยายตัวอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยี ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านความรู้อย่างกว้างขวาง การเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของประชาชนเป็นอีกสาเหตุที่ก่อให้เกิดวัฒนธรรมโลกและเศรษฐกิจโลกขึ้น รวมถึงการกระจายค่านิยมและความก้าวหน้าของความเป็นประชาธิปไตย ล้วนเป็นประเด็นที่ต้องเรียนรู้และการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ทำให้เห็นชัดเจนว่าการศึกษานั้นไม่มีกรอบจำกัดเพียงแค่ว่า “โรงเรียน” เท่านั้น แต่ค่านิยมและความเชื่อที่ว่าโรงเรียนคือสถานที่ที่สร้างสรรคการเรียนรู้และเพื่อให้ “โรงเรียน” เป็นสถานที่ที่ให้การศึกษาและเป็นแหล่ง การเรียนรู้กับคนให้มากที่สุดครอบคลุมถึงสิ่งซึ่งเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาโรงเรียนแต่ละแห่งจึงจำเป็นต้องมีการกำหนดหลักสูตรของตนเองให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียนและสภาพท้องถิ่นโดยอยู่ภายใต้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สอดคล้องกับสิทธิพร เอี่ยมเสน (2555 : 1-2) ที่กล่าวไว้ว่าหลักสูตรเป็นเสมือนเข็มทิศในการเปลี่ยนแปลงชีวิตผู้คนและเป็นสิ่งที่กำหนดและสะท้อนกลับแนวความคิดการเรียนรู้ รวมถึงกิจกรรมทางการศึกษา

ให้กับผู้เรียน จึงจำเป็นที่โรงเรียนต้องพัฒนาหลักสูตร เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตโดยต้องส่งเสริมความสามารถและสอดคล้อง เหมาะสมตรงตามความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น

ส่วนมาตรฐานที่มีค่าเฉลี่ยของความเหมาะสมต่ำที่สุดคือ **มาตรฐานที่ 3:** การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.51) โดยมีการใช้สื่อ/แหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างหลากหลายซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานทดสอบทางการศึกษา (2554:74) ตามมาตรฐานที่ 7 เกี่ยวกับการที่ครูใช้สื่อและเทคโนโลยีที่เหมาะสมมีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีต่างๆ มาประยุกต์ในการจัดการเรียนการสอนรวมทั้งมีการประเมินคุณภาพและประสิทธิภาพของสื่ออย่างต่อเนื่อง แต่การที่มาตรฐานและตัวบ่งชี้นี้มีค่าเฉลี่ยต่ำอาจมีเหตุผลมาจากเรื่องของการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบผลิตสื่อและแสดงความคิดเห็น หลังจากการใช้สื่อครูบางส่วนมองว่าเป็นการยากที่จะปฏิบัติได้จริงเพราะผู้เรียนบางคนยังมีวุฒิภาวะและความเข้าใจไม่เพียงพอโดยเฉพาะผู้เรียนในระดับประถมศึกษา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรจัดทำคู่มือประกอบการใช้มาตรฐานและตัวบ่งชี้ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนสำหรับการประกันคุณภาพภายในระดับกลุ่มสาระการเรียนรู้ของโรงเรียน และนำไปใช้ในการนิเทศ กำกับ ติดตามรวมทั้งการวางแผนเพื่อพัฒนาการดำเนินงานของโรงเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้บรรลุตามจุดมุ่งหมาย
2. ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้และครูผู้สอนควรศึกษาทำความเข้าใจและวางแผนร่วมกันในการนำมาตรฐานและตัวบ่งชี้ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนสำหรับการประกันคุณภาพภายในระดับกลุ่มสาระการเรียนรู้ มาใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนามาตรฐานและตัวบ่งชี้ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนสำหรับการประกันคุณภาพภายในระดับกลุ่มสาระการเรียนรู้ จึงควรมีการวิจัยเพื่อศึกษาผลการดำเนินงานด้านอื่นของระดับกลุ่มสาระการเรียนรู้ แผนกหรือฝ่ายของโรงเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อไป

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). **บทความวิชาการเรื่องรายงานการประเมินผลการจัดการศึกษาพื้นฐานเพื่อ
ปวงชนของประเทศไทย**. กลุ่มงานสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต ศูนย์สารสนเทศ สป.ศธ. สำนักนโยบายและ
แผนฯ สป. กระทรวงศึกษาธิการ (Online). แหล่งที่มา : <http://www.moe.go.th>. (27 กรกฎาคม 2553).
- ณัฐฎา แสงคำ. (2550). บทความวิชาการเรื่องครูกับความรู้ในการจัดการเรียนการสอน. **วารสารวิชาการ**. 10, 1-3
(กรกฎาคม-กันยายน) (Online). แหล่งที่มา : [http://www.sahavicha.com/?name=article&file
=readarticle&id=1181](http://www.sahavicha.com/?name=article&file
=readarticle&id=1181). (2 สิงหาคม 2555).
- นันทา หงวนตัด. (2555). **การพัฒนามาตรฐานและตัวบ่งชี้เพื่อการประกันคุณภาพภายในระดับกลุ่มสาระการ
เรียนรู้ของโรงเรียนในคณะกนิเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร**. ปริญญาโทศึกษาศาสตร์ศึกษาศาสตร์บัณฑิต.
(บริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสยาม.
- มนตรี จุฬารัตนทล. (2555). เด็กไทยอ่อนวิทยาศาสตร์สอบวัดผล PISA รั้งท้ายร่วงอยู่อันดับ 51 จาก 57
ประเทศทั่วโลก. **หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจออนไลน์**. (Online). แหล่งที่มา :
<http://www.bangkokbiznews.com/home/detail/politics/education/> (10 กันยายน 2555).
- ยงยุทธ วงศ์ภิรมย์ศานติ์. (2551). **ประกันคุณภาพการศึกษาเชิงระบบกลยุทธ์สู่อนาคตการศึกษาไทย**. **วารสาร
ประชาคมวิจัย**. 14, 81(กันยายน-ตุลาคม)
- สิทธิพร เอี่ยมเสน. (2555). **บทความเรื่องแนวคิดการพัฒนาหลักสูตรเพื่อการเรียนรู้ที่แท้จริง**. (Online).
แหล่งที่มา : <http://www.la-orutis.dusit.ac.th/research2.php>. (30 สิงหาคม 2555).
- สำนักข่าวแห่งชาติ กรมประชาสัมพันธ์. (2553). **การยกระดับมาตรฐานทางการศึกษาของเด็กไทย**.
(Online). แหล่งที่มา : <http://www.siamrath.co.th/UIFont/> (10 ตุลาคม 2553).
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). **ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 2 (พ.ศ. 2552-2561)**.
(พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟิค จำกัด.
- (2553). **ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 2 (พ.ศ. 2552-2561)** (Online).
แหล่งที่มา : <http://www.thaireform.in.th/arious/2552-2561>. (5 กุมภาพันธ์ 2554).
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
(ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545)**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.
- สำนักงานทดสอบทางการศึกษา. (2554). **แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน
เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น
พื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2553). **มาตรฐานและตัวบ่งชี้เพื่อการ
ประเมินคุณภาพภายนอก รอบที่สาม (พ.ศ. 2554-2558)** (Online). แหล่งที่มา :
[http:// school.obec.co.th/kudhuling/standard](http://school.obec.co.th/kudhuling/standard). (8 สิงหาคม 2553).
- (2555). **มาตรฐานและตัวบ่งชี้เพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก รอบที่สาม (พ.ศ. 2554-2558)**.
(พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร: บริษัทออฟเซ็ทพลัส จำกัด.